

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проєктами

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
Світова економічна кон'юнктура

Підготовки магістрів
Галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальності «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»

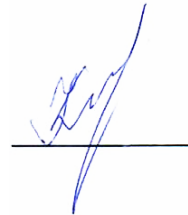
*Силабус освітнього компонента складається
для денної (очної) форми навчання*

Силабус навчальної дисципліни «Світова економічна кон'юнктура» підготовки магістра, галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини».

Розробник: Корнелюк Ольга Антонівна, к.е.н., доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

КИЦЮК І. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

БОЯР А.О.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини, 292 Міжнародні економічні відносини, «Міжнародні економічні відносини», магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1-й, 2022-2023
		Семестр 2-й
ІНДЗ: €		Лекції 30 год.
		Практичні (семінарські) 22 год.
		Самостійна робота 60 год.
Мова викладання	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: екзамен	
	Українська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: Корнелюк Ольга Антонівна

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами

Контактна інформація: Olga.Korneliuk@vnu.edu.ua, каб. 322, корпус А.

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів з сучасною світовою економічною кон'юнктурою на основі опрацювання звітів провідних міжнародних економічних організацій та аналітичних оглядів світових товарних ринків та ринків послуг. Програмою дисципліни передбачено комплексне вивчення сучасних особливостей та перспектив розвитку світової економіки, світових ринків, глобального конкурентного середовища; аналіз чинників впливу на світову економічну кон'юнктуру та напрямів її прогнозованої зміни. Доцільність вивчення дисципліни обумовлено потребою розуміння сутності, факторів впливу та умов світової економічної кон'юнктури. Набуті знання та вміння можуть бути використані у практичній діяльності та є необхідними для формування висококваліфікованого фахівця у сфері міжнародних економічних відносин.

2. Пререквізити: Методологія міжнародних економічних досліджень, Регулювання міжнародної економічної діяльності, Економічна дипломатія, Моделі розвитку національної економіки.

3. Постреквізити: Організація міжнародного бізнесу, Економічний глобалізм.

4. Мета і завдання освітнього компонента

Метою курсу є ознайомити студентів з теоретичними та практичними аспектами сучасної світової економічної кон'юнктури на основі опрацювання звітів провідних міжнародних економічних організацій та аналітичних оглядів світових товарних ринків та ринків послуг. Основними завданнями курсу є вивчення сучасних особливостей та перспектив розвитку світової економіки, світових ринків, глобального конкурентного середовища; аналіз чинників впливу на світову економічну кон'юнктуру та напрямів її прогнозованої зміни.

5. Форми та методи навчання: інтерактивна лекція (вербальні та ілюстративно-демонстраційні методи: розповідь, пояснення, дискусія, презентація, демонстрація, запитання-відповідь, мозковий штурм), аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань, електронне тестування.

6. Результати навчання (компетентності)

ІК. Здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ФК4. Здатність оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках

ФК8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації

ПРН6. Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали

ПРН7. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин

ПРН9. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження

ПРН10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну

ПРН11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН12. Визначати гео економічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

ПРН13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукованих ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків

ПРН14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах

7. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Поняття і чинники розвитку світової економічної кон'юнктури	8,5	2	2	4	0,5
Тема 2. Циклічність та її вплив на світову економічну кон'юнктуру	8,5	2	2	4	0,5
Тема 3. Загальна характеристика показників світової економічної кон'юнктури	8,5	2	2	4	0,5

Тема 4. Кон'юнктурне дослідження світового ринку енергоносіїв	7,5	2	1	4	0,5
Тема 5. Кон'юнктурне дослідження ринку біопалива	7,5	2	1	4	0,5
Тема 6. Кон'юнктурне дослідження світового ринку металу і металопродукції	7,5	2	1	4	0,5
Тема 7. Кон'юнктура світового ринку благородних металів і коштовних каменів	7,5	2	1	4	0,5
Тема 8. Кон'юнктура світового ринку машин і устаткування	8,5	2	2	4	0,5
Тема 9. Кон'юнктурне дослідження світового ринку продукції сільського господарства і продовольства	12	4	2	5	1
Тема 10. Кон'юнктурне дослідження світового ринку продукції хімічної промисловості	9,5	2	2	5	0,5
Тема 11. Світовий ринок транспортних послуг. Міжнародний ринок туристичних послуг	9,5	2	2	5	0,5
Тема 12. Міжнародна торгівля науково-технічними знаннями та об'єктами інтелектуальної власності. Кон'юнктура світового ринку страхових послуг	7	2	-	4	1
Тема 13. Кон'юнктура ринків товарів і послуг ЄС	8,5	2	2	4	0,5
Тема 14. Світова економічна ситуація та перспективи розвитку. Огляд світової економіки міжнародними організаціями	9,5	2	2	5	0,5
Усього годин	120	30	22	60	8

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Навчання здійснюється з дотриманням норм Кодексу академічної доброчесності ВНУ (<http://surl.li/aagxg>). У випадку відсутності на заняттях з важливих причин, є можливість відпрацювання семінарів шляхом виконання завдань у письмовій формі та усне відпрацювання під час консультацій.

Оцінювання знань і умінь студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Дисципліна складається з одного змістового модуля. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за: поточне оцінювання з відповідних тем (33 бали), виконання ІНДЗ (7 балів); МКР (60 балів). Після завершення семінарських занять студенти виконують підсумковий тест у програмі Office-365 (Forms). Якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни та отримав не менше 75 балів, отримана сума балів може бути зарахована як підсумкова за згодою студента. В інших випадках, студент складає іспит у формі тесту в програмі Office-365 (Forms).

Модуль 1											Модуль 2	Модуль 3	Сума балів
Змістовий модуль 1												Контрольні роботи	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1		
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	ІНДЗ	60	
33 балів											7 балів	60 балів	100

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма підсумкового контролю з дисципліни – екзамен. Якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни та отримав не менше 75 балів, отримана сума балів може бути зарахована як підсумкова за згодою студента. В інших випадках, студент складає іспит у формі тесту в програмі Office-365 (Forms). Тест для складання іспиту містить 60 питань, тривалість виконання – 2,5 години. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів ВНУ імені Лесі Українки – <http://surl.li/ddfha>.

Перелік питань на іспит

1. Огляд світової економічної кон'юнктури (на основі аналізу звітів провідних міжнародних економічних організацій).
2. Динаміка розвитку і структура світових ринків мінеральної сировини.
3. Організаційна структура світової торгівлі продукцією добувної промисловості.
4. Специфіка конкуренції на ринках мінеральної сировини.
5. Особливості формування динаміки світових товарних цін на ринках мінеральної сировини.
6. Особливості міжнародної торгівлі сільськогосподарською сировиною та продовольчими товарами.
7. Промислово розвинені країни - основні експортери продовольчих товарів. Залежність країн, що розвиваються від імпорту продовольства.
8. Роль ТНК в міжнародній торгівлі сільськогосподарськими та продовольчими товарами. Трансферні ціни.
9. Заходи державно-монополістичного регулювання виробництва і експорту сільськогосподарських і продовольчих товарів, їх вплив на співвідношення попиту і пропозиції на ринку, що відображається в ціні.
10. Динаміка світових цін на сільськогосподарські і продовольчі товари.
11. Забезпеченість основними видами паливно-енергетичних товарів і нерівномірність їх розміщення.
12. Світовий паливно-енергетичний баланс.
13. Ринок нафти. Ринок природного газу.
14. Ринок кам'яного вугілля. Електроенергетика.
15. Відновлювані джерела енергії.
16. Особливості конкуренції і фірмова структура на ринку паливно-енергетичних ресурсів.
17. Специфіка формування ринкових цін на ринку паливно-енергетичних ресурсів.
18. Найбільші ТНК на ринку паливно-енергетичних ресурсів.
19. Динаміка розвитку і структура світових ринків металів, їх значення в світовій економіці. Зміни в структурі попиту на метали.
20. Чорна та кольорова металургія. Динаміка виробництва та особливості фірмової структури ринку.
21. Динаміка цін на світових ринках металів.
22. Провідні галузеві компанії світових ринків металів.
23. Структура і динаміка виробництва хімічної продукції. Зовнішня торгівля продукцією хімії.
24. Виробництво синтетичних смол і пластмас, синтетичних тканин, синтетичного каучуку і автомобільних шин, виробів побутової хімії.
25. Ринок мінеральних добрив.
26. Особливості ринку фармацевтичної продукції.
27. Динамічний розвиток виробництва і міжнародної торгівлі біопаливом.
28. Формування і динаміка цін на ринку провідних видів біопалива.
29. Провідні продуценти і експортери деревних паливних гранул.
30. Ринки продукції легкої промисловості і товарів масового попиту, їх специфіка.
31. Зміни в структурі світового виробництва і міжнародної торгівлі на ринках товарів масового попиту.
32. Підвищення ролі країн Південно-Східної Азії, насамперед Китаю, в світовому експорті продукції товарів масового попиту.
33. Особливості конкуренції і просування продукції на ринках товарів масового попиту.
34. Динаміка розвитку світового ринку машинотехнічної продукції. Зміни в товарній і географічній структурі міжнародної торгівлі машинами та обладнанням.
35. Форми і методи торгівлі машинами та обладнанням.
36. Тенденції зміни цін на світовому ринку машин і устаткування.

37. Найбільші ТНК в машинобудівному комплексі.
38. Експортери і імпортери туристичних послуг.
39. Регулювання ринку туристичних послуг з боку міжнародних організацій та на національному рівні.
40. Сучасні тенденції розвитку світового ринку туристичних послуг.
41. Складові міжнародного страхового ринку.
42. Найбільші страхові компанії світу і Європи.
43. Загальна характеристика світового ринку транспортних послуг.
44. Послуги морського транспорту. Регулювання морських транспортних перевезень вантажів і пасажирів.
45. Послуги повітряного транспорту. Види рейсів, вартість перевезень, основні компанії-перевізники.
46. Сучасні тенденції розвитку повітряного транспорту. Аеропортові господарства.

Тематичне відображення семінарських питань:

Тема 1. Поняття і чинники розвитку світової економічної кон'юнктури

1. Поняття економічної кон'юнктури. Підходи до класифікації видів економічної кон'юнктури.
2. Мета і завдання міжнародних кон'юнктурних досліджень. Етапи та рівні міжнародних кон'юнктурних досліджень.
3. Історичний досвід дослідження економічної кон'юнктури.
4. Фактори, що впливають на міжнародну кон'юнктуру. Класифікація кон'юнктурутворюючих факторів.
5. Основні функції держави у галузі кон'юнктурної політики.

Тема 2. Циклічність та її вплив на світову економічну кон'юнктуру

1. Рівновага в економіці. Види економічних процесів.
2. Зміст і форми прояву макроекономічної нестабільності.
3. Класифікація економічних циклів та причини виникнення циклічних коливань в економіці.
4. Промисловий економічний цикл.
5. Еволюція економічних циклів.
6. Кризи в розвитку соціально-економічних систем. Основні теорії економічних криз.
7. Технологія антикризового управління.

Тема 3. Загальна характеристика показників світової економічної кон'юнктури

1. Основні вимоги до використання економічних показників у кон'юнктурному аналізі.
2. Класифікація показників ринкової кон'юнктури. Макроекономічні та мікроекономічні показники кон'юнктури.
3. Завдання і показники аналізу динаміки і стійкості ринку.
4. Особливості розрахунку основних показників ринкової кон'юнктури.
 - Короткострокова пропозиція.
 - Група показників промислового виробництва.
 - Виробничий і сировинний потенціал.
 - Індекси промислового виробництва.
 - Купівельний попит.
 - Показник насиченості ринку.
 - Динаміка товарних запасів.
 - Показники структури товарообігу.
 - Потенційні можливості ринку. Пропорційність та розмір ринку.
 - Компаративний індекс

Тема 4. Кон'юнктурне дослідження світового ринку енергоносіїв та біопалива

1. Світовий ринок нафти, природного газу, кам'яного вугілля: основні постачальники і споживачі, динаміка видобутку і споживання.
2. Регулювання світового ринку паливно-енергетичних ресурсів. Особливості конкуренції і найбільші ТНК.

3. Поновлювані джерела енергії: види поновлювальних джерел енергії, їх переваги та недоліки.
4. Передумови і фактори розвитку ринків біопалива. Аналіз міжнародної торгівлі біопаливом. Провідні виробники і експортери деревних паливних гранул.
5. Зміни на світовому ринку енергоносіїв внаслідок російської агресії. Прогноз кон'юнктури світового ринку енергоносіїв.

Тема 5. Кон'юнктурне дослідження світового ринку металу і металопродукції та благородних металів і коштовних каменів

1. Динаміка розвитку і структура світового ринку чорних металів, їх значення в світовій економіці. Світовий ринок сталі
2. Особливості світового ринку кольорових металів. Основні постачальники і споживачі, динаміка цін.
3. Особливості фірмової структури та роль ТНК на світовому ринку металу і металопродукції.
4. Місце України на світовому ринку металу та металопродукції: передумови, сучаний стан та перспективи розвитку.
5. Особливості і структура світового ринку благородних металів. Фактори формування і динаміка світових цін, прогноз ринку.

6. Характеристика світової торгівлі дорогоцінним камінням.

Тема 6. Кон'юнктура світового ринку машин і устаткування

1. Фактори формування кон'юнктури ринків машин та обладнання.
2. Структура і галузеві особливості міжнародної торгівлі машинами та обладнанням.
3. Специфічні особливості ринку автомобілів. Виробництво, пропозиція та попит на ринку автомобілів.
4. Найбільші ТНК в машинобудівному комплексі.
5. Прогноз кон'юнктури світового ринку машин і устаткування.

Тема 7. Кон'юнктурне дослідження світового ринку продукції сільського господарства і продовольства

1. Структура світового ринку продукцією сільського господарства і продовольства та загальна характеристика кон'юнктури.
2. Особливості кон'юнктури світового ринку зернових. Вплив російського вторгнення та зернові угоди.
3. Кон'юнктура світового ринку олійних культур
4. Огляд світових тенденцій розвитку молочного ринку.
5. Огляд світового ринку цукру.
6. Огляд світового ринку кави, какао, чаю.
7. Регулювання світового ринку продовольства.

Тема 8. Кон'юнктурне дослідження світового ринку продукції хімічної промисловості

1. Загальна характеристика світового ринку продукції хімічної промисловості
2. Світовий ринок мінеральних добрив: основні тенденції, виробники, споживачі
3. Світова кон'юнктура фармацевтичної промисловості
4. Особливості світового ринку пластмас, синтетичних волокон, синтетичного каучуку
5. Світовий ринок парфумерно-косметичних виробів

Тема 9. Світовий ринок транспортних послуг. Міжнародний ринок туристичних послуг

1. Світові експортери і імпортери туристичних послуг. Регулювання ринку туристичних послуг з боку міжнародних організацій та на національному рівні.
2. Сучасні тенденції розвитку світового ринку туристичних послуг.
3. Загальна характеристика світового ринку транспортних послуг.
4. Послуги морського транспорту. Регулювання морських транспортних перевезень вантажів і пасажирів.

5. Кон'юнктура світового ринку авіаперевезень. Міжнародні конвенції з регулювання і забезпечення безпеки польотів.
6. Міжнародні залізничні перевезення.
7. Трубопровідний транспорт, сучасні зрушення в мережі трубопроводів.
8. Автомобільні міжнародні перевезення.

Тема 10. Кон'юнктура ринків товарів і послуг ЄС

1. Кон'юнктура європейського енергетичного ринку.
2. Кон'юнктура аграрного ринку ЄС.
3. Кон'юнктура європейського ринку автомобільної промисловості.
4. Особливості ринків фінансових та консалтингових послуг ЄС.
5. Кон'юнктура європейських транспортних та туристичних ринків.
6. Перспективи України на ринках ЄС.

Тема 11. Світова економічна ситуація та перспективи розвитку. Огляд світової економіки міжнародними організаціями

1. Огляд і прогноз світової економіки на основі звітів МВФ
2. Світова економічна ситуація та перспективи розвитку (Звіт ООН)
3. Перспективи глобального економічного розвитку (Звіт групи Світового Банку)
4. Аналіз звітів СОТ щодо сучасної ситуації та перспектив розвитку міжнародної торгівлі

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є
екзамен

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Економічна кон'юнктура розвинених країн : навч. посіб. у 2-х ч. Ч. 1. Теоретичні основи дослідження економічної кон'юнктури розвинених країн / Н. В. Резнікова. – К.: Аграр Медіа Груп, 2020. – 421 с.
2. Рубцова М. Ю. Кон'юнктура світових товарних ринків: Навчальний посібник. Київ: 2017. 360 с.
3. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Аналіз світових товарних ринків» / Укладач: О.Д. Дячун. Тернопіль: 2022. 86 с.
4. Набок І. І. Кон'юнктура світових товарних ринків: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Нац. авіац. ун-т. Київ : НАУ, 2018. 176 с.
5. Пазуха М. Д. Кон'юнктура світових товарних ринків: Навч.посібник. — К.: Центр навч. л-ри, 2018.
6. Аналіз та оцінка кон'юнктури світового ринку : метод. рек. до вивч. курсу / Л. М. Романюк, О. М. Соколовська. Кропивницький : ЦНТУ, 2022. 24 с.
7. Корнелюк О.А., Патійчук Ю.Ю., Новаковська Т.О. Особливості кон'юнктури світового ринку нафти // Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 28 березня 2020 року). – Східноукраїнський інститут економіки та управління. – Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2020. – 140 с. – С. 82-87.

8. Самарчук О. В., Корнелюк О. А. Кон'юнктурне дослідження світового ринку золота // Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (14–15 травня 2019 року). Луцьк: Вежа-Друк, 2019. С. 267-269.
9. Кондратюк В.О., Корнелюк О.А. Кон'юнктурний аналіз міжнародного ринку кави // Економічні та соціальні інновації як фактор розвитку економіки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 28 березня 2020 року). – Східноукраїнський інститут економіки та управління. – Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2020. – 140 с. – С. 28-31.
10. Смірнова Т. В., Корнелюк О. А. Кон'юнктурне дослідження світового ринку туристичних послуг // Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (14–15 травня 2019 року). Луцьк: Вежа-Друк, 2019. С. 519-522.
11. Аналітичні та статистичні матеріали СОТ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wto.org>.
12. Аналітичні та статистичні матеріали МВФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org/en/Home>
13. Аналітичні та статистичні матеріали ОЕСР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd.org/>
14. Аналітичні та статистичні матеріали ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org/en/>